

CALEA MĂNTUIRII

Săptămânal editat de Centrul de Studii Teologice-Istorice și de Prognoză Pastoral-Misionară al Facultății de Teologie Ortodoxă Arad.
Redactor fondator (1935): Preot Ilarion V. Felea. Apare cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Timotei, Arhiepiscopul Aradului

EDITORIAL

Energiile divine necreate și lucrările divine create

În Teologia Ortodoxă, prin energiile divine necreate credem, înțelegem și mărturisim Harul lui Dumnezeu care izvorăște neîncetat din Ființa Sa tripostatică, fără să se identifice cu ea și fără să se despartă de ea. Energiile divine necreate sunt veșnice, eterne sau atemporale, adică mai înainte de timp, deasupra timpului, în afara timpului și dincolo de sfârșitul timpului.

Prin energiile divine necreate Dumnezeu creează lumea și timpul. Spațiul lumii create văzute și nevăzute și durata incomensurabilă a timpului sunt inundate, pătrunse și străbătute de Harul lui Dumnezeu, prin creație, revelație și istoria biblică, Întrupare și mântuire, Înviere, Înălțare și mai ales Pogorârea Duhului Sfânt și Parusie.

Prin lucrările divine create credem, înțelegem și mărturisim toate intențiile divine întrupate și realizate care iau chip și formă, au substanță și prind viață, în lumea nevăzută și în lumea văzută; toate evenimentele, pragurile și treptele Revelației dumnezeiești, care preced și pregătesc Întruparea și îi urmează acesteia în Revelația supranaturală, precum și succesiunea ciclică a revelației naturale pe suportul Creației și ascensiunea în spirală a istoriei umane pe fundamentul sau temelia Providenței. Un răsărit de soare sau răsăritul unui fir de iarbă și înflorirea unui clopoțel de ghiocel; cerul înstelat de deasupra noastră sau mișcarea pânzei freatice a apei de sub picioarele noastre; zborul păsărilor în văzduh și adierea și suflarea vântului dinpre munți peste dealuri și câmpii, spre exemplu, le contemplăm, le înțelegem și le percepem ca lucrări divine create, ca și rotația pământului și a tuturor corpurilor cerești.

Revelația dumnezeiescă supranaturală a Vechiului și a Noului Testa-

ment este irumperea Necreatului în creat, prin energiile divine necreate și prin personalitățile biblice și evenimentele din istoria revelației. Zborul porumbelului lui Noe sau curcubeul legământului; toiagul înflorit al lui Aaron sau apariția Stelei Nașterii Domnului; cutremurul de pământ de la Răstignire și Înviere sau zborul vulturului din Apocalipsă și al îngerului din aceeași carte profetică, cu Evanghelia cea veșnică, ca s-o binevestească tuturor locuitorilor pământului, sunt lucrări sau acțiuni divine create, săvârșite sau lucrate, împlinite sau întrupate prin energiile divine necreate.

Grădina Edenului este creată sau sădită de Dumnezeu în cartea Facerii; dar nu știm dacă râul vieții, cu apa limpede cum e cristalul, care izvorăște din tronul lui Dumnezeu și al Mielului, de la sfârșitul Apocalipsei, este creat sau necreat.

Dacă se referă la viața lui Dumnezeu din care ne împărtășim și noi prin Harul divin Cel necreat și prin Iconomia mântuirii, atunci râul vieții este necreat. Dacă ne referim însă la Împărăția lui Dumnezeu în care locuiesc puterile cerești și îngerești ale lumii nevăzute create sau ale lumii create nevăzute, atunci râul vieții este creat de Dumnezeu Cel necreat, pentru adăparea, scaldarea și fericirea veșnică a tuturor făpturilor create, văzute sau nevăzute, îngeri și oameni.

Fiind mai degrabă icoana sau imaginea Harului lui Dumnezeu cel necreat care izvorăște din Ființa, natura sau esența lui Dumnezeu, râul vieții ce izvorăște din tronul lui Dumnezeu și al Mielului Iisus Hristos, este necreat.

Continuare în pagina 2

† DANIL,

Episcop-loțjiitor al Daciei Felix

PREDICA

Despre grijile vieții

Duminica a III-a după Rusalii

„Zis-a Domnul: Luminătorul trupului este ochiul; dacă ochiul tău va fi curat, tot trupul tău va fi luminat. Iar dacă ochiul tău va fi viclean, tot trupul tău va fi întunecat. Deci, dacă lumina care e în tine este întuneric, dar întunericul, cu cât mai mult! Nimeni nu poate să slujească la doi domni, căci sau pe unul îl va urî și pe celălalt îl va iubi, sau de unul se va lipi și pe celălalt îl va disprețui; nu puteți să slujiți lui Dumnezeu și lui Mamona. De aceea zic vouă: Nu vă îngrijiți pentru sufletul vostru ce veți mânca, nici pentru trupul vostru ce veți îmbrăca; oare nu este sufletul mai mult decât hrana și trupul decât îmbrăcămintea? Priviți la păsările cerului, că nu seamănă, nici nu seceră, nici nu adună în hambare și Tatăl vostru Cel ceresc le hrănește. Oare nu sunteți voi cu mult mai presus decât ele? Și cine dintre voi, îngrijindu-se, poate să adauge staturii sale un cot? Iar de îmbrăcăminte de ce vă îngrijiți? Luați seama la crinii câmpului cum cresc: nu se ostenesc, nici nu torc și vă spun vouă că nici Solomon, în toată mărirea lui, nu s-a îmbrăcat ca unul dintre aceștia. Iar dacă iarba câmpului, care astăzi este și mâine se aruncă în cuptor, Dumnezeu astfel o îmbracă, oare nu cu mult mai mult pe voi, puțin credincioșilor? Deci, nu duceți grijă, spunând: Ce vom mânca, ori ce vom bea, ori cu ce ne vom îmbrăca? Pentru că după toate acestea se străduiesc păgânii; doar știe Tatăl vostru Cel ceresc că aveți nevoie de ele. Căutați mai întâi Împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și toate acestea se vor adăuga vouă”. (Matei 6, 22-33)

În lectura evanghelică de astăzi, Hristos ne îndeamnă să nu fim îngrijorați cu privire la viața și trupurile noastre, pentru ceea ce vom mânca, bea, sau purta (v. 25). Dar cum poate fi acest lucru, dacă trebuie să mâncăm și să bem și să ne îmbrăcăm? Nu suntem noi ființe pământești, care sunt obligate la aceasta prin legile existenței biologice? Nu ne vine aceasta de la strămoșul nostru Adam, care este țărână (Facere 3,19), și așa cum a fost el și noi suntem de asemenea (1 Cor. 15,48)?

Asta este adevărat; suntem urmașii lui Adam, și ne aflăm într-o stare căzută din care ne-a scos Hristos prin a Sa Înviere. Minunea sculării Sale din morți caută să refacă statura noastră, proiectată dintru început într-o asemănare cu Dumnezeu.

Astăzi, în cultura consumistă se poate

vedea limpede cum noi ne „hrănim” viața prin consumarea în chip devorator a ceea ce ne înconjoară, ne înfășurăm trupurile în lucruri pieritoare, sufletele noastre se inspiră din poftele și dorințele trupului nostru, iar spiritul nostru se hrănește cu pasiunile sufletului. Aceasta este ordinea vieții, care a devenit obișnuită pentru noi, dar aceasta nu este firesc pentru noi; Dumnezeu nu ne-a creat pentru o astfel de existență.

Hristos a venit să restaureze natura noastră, ca să ne ridice din starea căzută, și pentru a da un sens nou și original vieților noastre. De aceea, noi trebuie să căutăm acum hrana cea adevărată care vine de la Dumnezeu, izvorul ființării noastre.

Continuare în pagina 2

Pr. F. ALBU

Din sumar

- ▶ Examenul de licență la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Arad
pagina 3, Pr. Filip Albu
- ▶ Păcatul judecării aproapelui și virtutea osândirii de sine
pagina 3, Teodor-Daniil Stoienescu
- ▶ Știri
pagina 4

Energiile divine necreate și lucrările divine create

Urmare din pagina 1

Creați sunt sfinții Arhangheli Mihail, Gavriil și Rafael și toate puterile cerești; creați sunt Adam și Eva din trup de țărână și suflet nemuritor și toți oamenii; creați sunt heruvimii cu sabie de foc vâlvăitoare care păzesc drumul spre pomul vieții. Heruvimii sunt făpturi create, dar focul sabiei vâlvăitoare este energie divină necreată! Create sunt pietrele altarului jertfei bineprimite al lui Abel; create sunt pietrele luate de Iosua din Iordan; create sunt pietrele altarului sfântului prooroc Ilie de pe Carmel, dar necreat este focul pogorât din cer prin rugăciunea proorocului. Creată este peștera de la Betleem și chiar Maica Domnului, dar Necreat este Fiul lui Dumnezeu, Cel ce se naște cu trupul din Sfânta Fecioară în această peșteră. Creat este Iordanul, dar necreat este Cel ce primește Botezul prin mâna, actul sau lucrarea făpturii create, care este sfântul Ioan Botezătorul. Creată este apa și cele șase vase de piatră din Cana Galileii, dar necreat este Harul lui Dumnezeu, Care, prin Fiul Său Iisus Hristos, transformă sau preface apa creată în vin creat. Creat este Taborul, dar Necreat este Cel ce se schimbă la Față și ne revelează lumina divină necreată. Creat este lemnul Crucii și piroanele de fier, dar Necreat este Cel ce a primit Răstignirea pe Cruce. Creat și săpat în piatră este Mormântul, dar Necreat este Cel ce a fost pogorât de pe Cruce cu trupul creat și așezat în mormânt. Creată este piatra de la ușa Mormântului și îngerul ce s-a pogorât din cer ca s-o dea la o parte,

dar necreat este Cel ce a Înviat din morți, a treia zi după Scripturi. Creat este Muntele Măslinilor, dar Necreat este Cel ce S-a înălțat la ceruri, ca și norul ce L-a ascuns de la ochii ucenicilor. Creați și aleși au fost sfinții ucenici și Apostoli, dar Necreat este Duhul Sfânt sau limbile de foc ale Harului Duhului Sfânt, ce S-a pogorât peste ei în ziua Cincizecimii sau în Dumnica Rusaliilor. Creat este sfântul Arhidiacon Ștefan, dar Necreat este Cel ce i S-a descoperit șezând în cer de-a dreapta Tatălui. Creat și născut este Saul din Tars și făcut de oameni și bătătorit este drumul Damascului, dar Necreat este Cel ce S-a arătat în lumina divină necreată, precum pe Tabor și precum la Înviere, mai strălucitoare decât soarele, la poarta Damascului. Creată este Insula Patmos și înconjurată de ape în arhipelagul din Marea Egee, dar Necreat este Cel ce S-a arătat sfântului Apostol și Evanghelist Ioan, descoperindu-Se în mijlocul celor șapte sfeșnice de aur.

Create au fost lespezile de piatră ale celor două table ale legii, dar necreat este Harul Duhului Sfânt care a scris cele zece porunci cu degetul lui Dumnezeu. Creați erau boii și plugurile făcute ale lui Elisei, ca și mantia aruncată peste el la alegere și dăruită lui de către sfântul prooroc Ilie în ziua înălțării la cer, dar necreat va fi fost carul de foc care l-a răpit pe prooroc ca expresie și icoană a Harului necreat al lui Dumnezeu. Creată este Marea Roșie, dar necreat este Harul care a despărțit-o prin toiagul lui Moise. Linia despărțitoare dintre necreat

și creat trece prin interiorul sau prin lăuntru tuturor minunilor săvârșite în Vechiul și Noul Testament prin energiile divine necreate, asupra unor oameni creați și concreți sau asupra unor lucruri, făpturi sau creaturi. În spatele și în lăuntru fiecărui lucru creat se află cel puțin un strop sau o rază din Harul lui Dumnezeu cel necreat. Fiecare lucrare sau acțiune creată se săvârșește prin energiile divine necreate. Marea Galileii este creată, ca și corabia de lemn a Apostolilor, dar Fiul lui Dumnezeu Cel Necreat, Iisus Hristos, potolește prin Harul divin cel necreat, furtuna de pe mare, stârnită de vânt și îngăduită și rânduită de Providență. Cuptorul Babilonului era creat, ca și focul și lemnele care întrețineau focul, ca și cei trei tineri aruncați în cuptor; dar roua care a stins puterea focului este expresia Harului divin cel necreat. Dacă Cel ce S-a arătat în cuptor, sub chip de „Fiul de Dumnezeu”, cum L-a văzut Nabucodonosor; sau de înger al Domnului, după Cântarea celor trei tineri, este Necreat în prima variantă și înger creat în cea de a doua. De asemenea energia divină necreată face și lucrează minunea înfloririi toiagului creat, din lemn de migdal, al lui Aaron și tot Harul lui Dumnezeu cel necreat lucrează prin urmașul lui Moise, Iosua, oprirea pe cer a soarelui și a lunii, luminătorii creați în ziua a patra a Facerii.

Energiile divine necreate lucrează lucrările divine în lucrurile create, prin rațiunile divine, care sunt gândurile eterne ale lui Dumnezeu, devenite rațiuni ale lucrurilor.

Despre grijile vieții

Urmare din pagina 1

Pentru aceasta sufletele noastre trebuie să se lase inspirate de cele de Sus, încât acestea să ne tragă Dumnezeu. Chiar și trupurile noastre nu trebuie să trăiască „numai cu pâine, ci cu orice cuvânt care iese din gura lui Dumnezeu” (Matei 4, 4), adică cu Hristos Înșuși, Care este Cuvântul Dumnezeu.

Temeluindu-ne ființa noastră pe lucrurile trecătoare ale acestei lumi, vom modela viața noastră, în conformitate cu ceea ce nu este izvorul adevăratei ființări, care astăzi este „dar mâine va fi aruncată în cuptor” (Luca 12,28). Îngrijindu-ne prea mult cu privire la lucrurile pieritoare, cu alte cuvinte, prin tratarea lor ca pe o comoară, ca ceva ce are valoare, ne alipim inimile noastre de stricăciune: „Căci unde este comoara noastră, acolo va fi inima noastră” (Mat. 6,21).

Dimpotrivă, căutând „mai întâi Împărăția și dreptatea Lui” (Mat. 6,33), adică, direcționând viața noastră spre Dumnezeu, găsim baza vieții noastre în El - care este viața însăși, noi „devenim moștenitori ai împărăției” (Iac. 2, 5) și a vieții veșnice cu Dumnezeu.

Hristos nu ne cheamă prin cuvintele evangheliei de astăzi ca să ne oprească din mânca - El însuși a mâncat și a băut, și ucenicii Lui au făcut același lucru; El nu ne cheamă să nu ne mai îmbrăcăm - El însuși a purtat o haină făcută pentru el de mama lui Preacurată. Hristos nu ne cheamă să respingem viața noastră, ci să o sfințim, încât fiecare aspect al vieții noastre să fie adus în slujba împărăției, să ne amintim că scopul vieții creștine este unirea cu Hristos, denumită în teologie *theosis*, adică o înălțare a naturii noastre la partea cea de-a dreapta a Tatălui, și nu *shop-osis*-ul spre care ne îndeamnă cultura noastră consumistă, care ne conduce alipirea exclusivă de hrana materială, prin circumscrierea exclusivă a universului nostru în cel mai apropiat mall de cumpărături (după o frumoasă exprimare a Pr. Sergei Sveshnikov).

Evanghelia acestei zile se încheie cu invitația: „Căutați mai întâi Împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și toate acestea se vor adăuga vouă”, de unde reținem că Hristos spune clar că aceste „lucruri” sunt deja ale noastre. Asta pentru că Dumnezeu știe că avem nevoie de ele (Mat. 6,32).

El ne-a pus în această lume, și El binecuvintează munca mâinilor noastre. Dar să nu ne fie și nouă la fel ca omului aceluia căruia Dumnezeu i-a spus „Nebunule! În această noapte vor cere de la tine sufletul tău; și toate lucrurile pe care le-ai strâns, ale cui vor fi?” (Luca 12,20). Să ne legăm ferm inimile noastre de Cer, făcându-ni-l comoara cea de mult preț. Numai o astfel de viață este plăcută înaintea lui Dumnezeu, pentru că numai o astfel de viață este cu adevărat viață, căci El a venit ca viață să avem, din încă din belșug (Ioan 10, 10).

Una este complexul de inferioritate și cu totul altceva e smerenia

Mi-a zis Bătrânul într-o zi:

- Creștinul trebuie să se ferească de habotnicie bolnavă, adică atât de sentimentul superiorității pentru virtuțile sale, cât și de cel al inferiorității pentru păcătoșenia lui. Una este complexul de inferioritate și cu totul altceva e smerenia; una este pocăința și cu totul altceva, melancolia. A venit odată la mine un medic psihiatru și a început să condamne creștinismul pentru că, zicea el, creează complexe de vinovăție și melancolie. I-am răspuns: „Sunt de acord că unii creștini, din pricina greșelilor proprii sau ale altora, sunt prinși în capcana complexului de vinovăție, dar și tu trebuie să fii de acord că cei din lume cad adesea într-o boală și mai gravă – mândria. Conștiința religioasă a vinovăției, alături de Hristos, dispăre, în cele din urmă, prin pocăință și spovedanie, pe când mândria celor ce trăiesc departe de

Hristos nu dispăre nicidecum”.

Prin aceste explicații se spulberau multe din nedumeririle mele cu privire la problemele psihologice ale vieții

creștine. Înțelegeam că Bătrânul voia să ne păzim de acea mândrie deghizată fie în autojustificarea fariseismului creștin, fie în autoblamarea specifică

unei conștiințe creștine vinovate. Vedeam că atât neobrăzarea celor care se cred curați, cât și neîndrăzneala celor care se simt vinovați sunt, de fapt, două fețe ale aceleiași monede – mândria, deoarece adevărul credincios se izbăvește de vină prin Spovedanie și iertarea păcatelor și se bucură de această izbăvire pe care i-a dăruit-o Hristos; cunoscând că este dar de la Dumnezeu, va fi recunoscător, nicidecum mândru, e curățit prin Sângele lui Hristos, nu prin vreo izbândă a lui proprie. Astfel, se bucură, mulțumește lui Dumnezeu și nu se mândrește, ba, mai mult, îi vede pe toți ceilalți buni sau capabili de a deveni mai buni prin Sângele lui Hristos.

(Părintele Porfirie, *Antologie de sfaturi și îndrumări*, Editura Bunavestire, Bacău, pp. 61-62)

Examenul de licență la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Arad

În zilele de 30 iunie și 1 iulie 2016 s-a desfășurat examenul de licență la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Ilarion V. Felea” a Universității „Aurel Vlaicu” din Arad. Astfel, la această sesiune s-au înscris 19 de candidați, dintre care 14 provin din promoția curentă, restul fiind din promoții anterioare. În prima zi a fost susținut examenul de Teologie Dogmatică, iar în cea de-a doua zi au urmat examinări la cea de-a doua probă aleasă de candidați și susținerea lucrărilor de licență în fața Comisiei. Statisticile observabile în urma acestui examen arată că media generală de promovare a cursurilor universitare, pentru această promoție de candidați înscriși a fost de 8,17, în creștere cu aproape în punct față de media promoției anterioare. De asemenea, media generală de promovare a acestei sesiuni de licență a fost 9,09.

Sesiunea de licență s-a încheiat cu depunerea jurământului, aceasta desfășurându-se în capela Facultății de Teologie, în prezența ÎPS Timotei Sevicu, Arhiepiscopul Aradului. În cuvântul său, acesta a amintit absolvenților despre

rostul jurământului depus, care evidențiază asumarea a tot ceea ce s-a primit de-a lungul acestui ciclu de învățământ superior și care „ne leagă de o întreagă tradiție sfântă, mărturisită neschimbat de două milenii, aceasta fiind reiterată acum și la recent încheiatul Sfânt și Mare Sinod Panodox”. În încheierea cuvântului său, ÎPS Sa a mulțumit cadrelor didactice și absolvenților

pentru munca depusă, felicitându-i pentru efortul închinat permanent slujirii Bisericii lui Hristos.

Părintele decan, Pr. Prof. Dr. Cristinel Iojă, în calitatea sa de președinte al Comisiei de licență a mulțumit Înaltpreasfinției Sale pentru prezență și pentru sprijinul constant arătat față de această școală teologică de tradiție. Pornind de la textul Apostolului și al

Evangeliei citite în cadrul rugăciunii speciale dedicate acestui moment, preacucernicia sa a arătat că mesajul acestor cuvinte sunt valabile și astăzi căci ele arată faptul că „prin absolvirea școlii teologice veți fi trimiși în lume, nu în numele nostru ci în numele lui Iisus Hristos, având datoria de a-L vesti pe Acesta, atât prin cuvânt, cât și prin felul de viață. Nădăjduim că în pământul bun al sufletelor voastre am reușit să sădăm, prin puterea Duhului Sfânt și prin purtarea de grijă a Înaltpreasfințitului nostru Arhiepiscop Timotei, sămânța cea bună, pe parcursul acestor patru ani. Acestea ne dau bune speranțe pentru ceea ce dumneavoastră veți face de acum încolo”. În finalul cuvântului său, preacucernicia sa i-a invitat pe absolvenți să-și continue studiile teologice, Facultatea de Teologie Ortodoxă din Arad oferind programe de studii post-licență, atât la master cât și în cadrul școlii doctorale.

Pr. Filip ALBU
Secretar de comisie

Păcatul judecării aproapelui și virtutea osândirii de sine

Sfânta Scriptură și Sfinții Părinți vorbesc adeseori despre judecarea aproapelui ca despre un mare păcat. Judecarea aproapelui nu înseamnă doar bârfinda și osândirea lui cu vorba față de alții, ci presupune și osândirea cu gândul a aproapelui. Păcatul judecării aproapelui își are rădăcina în mocirla mândriei prin care ne situăm deasupra aproapelui și ne socotim mai buni decât el. Gravitatea păcatului judecării aproapelui constă în răpirea și știrbirea dreptului de judecată care aparține numai lui Dumnezeu. Mântuitorul Iisus Hristos ne îndeamnă în Predica de pe munte, astfel: „Nu judecați, ca să nu fiți judecați; căci cu judecata cu care judecați veți fi judecați, și cu măsura cu care măsurați vi se va măsura. De ce vezi paiul din ochiul fratelui tău, și bârna din ochiul tău nu o iei în seamă? Sau cum vei zice fratelui tău: Lasă să scot paiul din ochiul tău, și iată bârna este în ochiul tău? Fățarnice, scoate întâi bârna din ochiul tău, și atunci vei vedea să scoți paiul din ochiul fratelui tău” (Matei 7, 1-5). Iar Sfântul Apostol Pavel spune răspicat: „Cine ești tu, ca să judeci pe sluga altuia? Pentru stăpânul său stă sau cade” (Romani 14, 4).

Clevetirea sau bârfa este condamnată și de către Sfinții Părinți. În cartea *Păstorul lui Herma*, autorul îndeamnă astfel: „Nu vorbi de rău pe nimeni, nici nu asculta cu plăcere pe cel ce vorbește de rău; altminteri și tu, cel ce auzi, vei fi vinovat de păcatul celui ce vorbește de rău, de crezi în vorbitul de rău pe care îl auzi; că, dacă îl crezi, vei avea și tu însuși ceva împotriva fratelui tău și așa vei fi părtaș la păcatul celui ce vorbește de rău” (*Păstorul lui Herma*, Porunca II – 27, 2-3, în col. P.S.B., vol. 1, p. 298).

Sfântul Anastasie Sinaitul arată că nejudicarea aproapelui este cale sigură spre mântuire. Astfel, el povestește despre un monah care „ducându-și viața în nepăsare și trândăvie, s-a îmbolnăvit

cu o boală de moarte și, ajungând la ultima suflare, nicidecum nu se temea de moarte, ci cu toată mulțumirea și râvna se ruga lui Dumnezeu și așa a ieșit din trup. Iar unul dintre cei ce ședea lângă el, părinte iubitor de Dumnezeu, l-a întrebat pe el zicând: «Frate cutare, crede că noi socotim că ți-ai încheiat viața în toată nepurtarea de grijă și trândăvie. De unde îți vine atâta mulțumire și neferică în acest ceas înfricoșător al morții de care și dreptii se tem?». La acestea răspunzând fratele, a zis: «Cu adevărat, cinstiți părinți, îmi săvârșesc viața în toată nepurtarea de grijă și trândăvie și mi-au adus mie îngerii lui Dumnezeu zapisul păcatelor mele în ceasul acela, cunoscându-mi ei păcatele toate pe care le-am făcut de când am plecat din lume, și mi-au zis: Cunoști acestea? Da, cu adevărat ale mele sunt și le știu pe toate, și totuși domnii mei, de când am părăsit lumea, nu am judecat pe nici un om, nici nu am ținut minte răul. Pentru aceea vă rog să fie păzit întru mine cuvântul lui Hristos, căci a zis: *Nu judecați și nu veți fi judecați* (Matei 7, 1) și *Iertați și se va ierta vouă* (Matei 6, 12 și 14-15). Și când am spus acestea către îngeri, îndată au rupt zapisul păcatelor mele și, iată, cu toată bucuria și neferica plec la Hristos». Și pe când fratele povestea acestea părinților, îndată și-a dat sufletul, făcându-se pildă spre folos și spre zidire ascultătorilor, ca să nu judece și să nu țină minte răul cel ce a rodit un asemenea har, împlinind aceste două virtuți” (Sfântul Anastasie Sinaitul, *Quaestiones et responsiones*, Appendix 18, CCSG 59, 2006, pp. 203-204).

Creștinul are datoria să acopere și să nu vădească păcatele aproapelui său. În acest sens, în *Patericul egiptean* găsim o apoftegmă edificatoare: „A venit odată Avva Ammona să guste ceva într-un loc, și era acolo unul care avea nume rău. Și s-a întâmplat de a venit femeia

și a intrat în chilia fratelui celui ce avea nume rău. Deci aflând cei ce locuiau în locul acela, s-au tulburat, și s-au adunat ca să-l gonească pe el din chilie. Și cunoscând că episcopul Ammona este în locul acela, venind l-au rugat să meargă împreună cu dânsii. Și înțelegând fratele (cel cu nume rău), luând femeia, a ascuns-o într-un butoi mare. Și până să vină mulțimea, a văzut Avva Ammona ceea ce se făcuse, și pentru Dumnezeu a acoperit lucrul. Și intrând, a șezut deasupra butoiului și a poruncit să se caute toată chilia. Deci după ce au căutat și nu au aflat pe femeie, a zis Avva Ammona: Ce este aceasta? Dumnezeu să vă ierte. Și rugându-se, i-a făcut pe toți să se ducă; și apucând de mână pe fratele, i-a zis: Ia aminte de tine, frate! Și acestea zicând, s-a dus” (*Patericul egiptean*, Avva Ammona, 10, Editura Sofia, București, 2011, pp. 37-38).

Urmând învățătura Sfintei Scripturi, spiritualitatea ortodoxă îndeamnă la neosândirea aproapelui și la osândirea de sine. În acest sens, Sfântul Ioan Gură de Aur spune: „Omule, nu-i treaba ta să-i judeci pe alții, ci să iei seama la tine”, iar dacă vrei să judeci „Judecă-te pe tine” (Sfântul Ioan Gură de Aur, *Omi- lii la Matei*, XLII, 3, trad. Pr. Dumitru Fecioru, în col. P.S.B., vol. 23, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1994, p. 504). La aceeași atitudine ne îndeamnă și rugăciunile și textele liturgice. Astfel, în rugăciunea Sfântului Efrem Sirul pe care o rostim în timpul postului mare spunem: „Doamne și Stăpânul vieții mele, duhul trândăviei, al grijii de multe, al iubirii de stăpânie și al grăirii în deșert nu mi-l da mie. Iar duhul curăției, al gândului smerit, al răbdării și al dragostei, dăruiește-l mie, slugii Tale. Așa, Doamne, Împărate, dăruiește-mi ca să-mi văd greșelile mele și să nu osândesc pe fratele meu, că binecuvântat ești

în veacul vecilor. Amin” (*Ceaslov*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1979, p. 27).

Virtutea osândirii de sine se poate exprima fie prin gând izvorâtă din albia conștiinței păcătoșeniei; fie prin cuvânt față de o persoană sau mai multe persoane; fie mai ales ca măsură duhovnicească de apărare când ești lăudat, apreciat, ca să nu cazi în slavă deșartă. Judecarea aproapelui împiedică osândirea de sine, iar osândirea de sine te izbăvește de judecarea aproapelui. Osândirea de sine se mai numește în literatura filocalică și prihănirea de sine. Osândirea de sine înseamnă acceptarea oricărei acuzații care ți se aduce pe drept sau pe nedrept, în afară de erezie. „Spuneau pentru Avva Agathon că s-au dus unii la dânsul, auzind că are mare dreaptă socoteală. Și vrând să-l cerce de se mânie, îi zic lui: Tu ești Agathon? Am auzit despre tine că ești curvar și mândru. Iar el a zis: Da, așa este. Și i-au zis lui: Tu ești Agathon bârfitorul și clevetitorul? Iar el a zis: Eu sunt. Zic iarăși: Tu ești Agathon eretic? Și a răspuns: Nu sunt eretic. Și l-au rugat pe el, zicând: Spune nouă, pentru ce atâtea ți-am zis ție și le-ai primit, iar cuvântul acesta nu l-ai suferit? Zice lor: Cele dintâi asupra mea le scriu, căci folos este sufletului meu. Iar aceasta – eretic – este despărțire de Dumnezeu, și nu voiesc să mă despart de Dumnezeu. Iar aceia auzind, s-au minunat de dreapta lui socoteală, și s-au dus zidiți” (*Patericul egiptean*, Avva Agathon, 10, Editura Sofia, București, 2011, p. 31).

Încheiem prin a spune că păcatul judecării aproapelui este o așchie desprinsă din trunchiul putred al mândriei, iar virtutea osândirii de sine este o floare răsărită din pământul smereniei.

Teodor-Daniil STOIENESCU

ȘTIRI

Slujire arhierescă la schitul din Moneasa

În Duminica Sfinților Români, prima după sărbătoarea ocrotitorilor spirituali ai acestul sfânt locaș, adică a Sfinților Apostoli Petru și Pavel, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului a efectuat o vizită pastorală pe Valea Deznei, la schitul monahal din stațiunea balneoclimaterică Moneasa, Protopopiatul Sebiș.

Înconjurat de soborul preoților slujitori, în prezența unui mare număr de pelerini, în mare parte veniți în stațiune pentru odihnă și tratament, Înaltpreasfințitul Arhiepiscop Timotei a oficiat Sfânta Liturghie în biserica schitului. Din sobor au făcut parte protos. David Ionescu, starețul schitului, pr. Alexandru Botea, protopopul Sebișului, protos. Clement Iordache, de la Mănăstirea Hodoș-Bodrog, arhid. Tiberiu Ardelean.

Cuvântul de învățătură al Chiriarhului a fost pus sub titlul: „Întărirea Ortodoxiei” (legat de citirile zilei, îndeosebi Matei 4; Rom. 2), adică prin cultul sfinților naționali. În unitatea Ortodoxiei sfinții Bisericii naționale sunt cinstiți în întreaga Biserică Ortodoxă, întărind astfel roadele lucrării acesteia prin însușirile ei de unitate, sfințenie, sobornicitate și apostolicitate. Dacă în prima duminică după Rusalii cinstim pe toți sfinții, cunoscuți și necunoscuți, în cea de-a doua, Biserica noastră face același lucru pentru proprii sfinți, adică luând aminte la contribuția pe care cei odrăslți din pământul țării au avut-o la afirmarea ei în istoria lumii. În această duminică, continuând praznuirea Pogorării Sfântului Duh și a Sfinților Apostoli și citirile zilei legate de alegerea celor dintâi ucenici de către Mântuitorul întăresc în conștiința noastră însemnătatea celor emniți să întărească în toate vremurile misiunea Bisericii, fapt ilustrat și de lucrările Sfântului și Mare-lui Sinod, a arătat Înaltpreasfinția Sa.

După Sfânta Liturghie, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, înconjurat de soborul slujitor și în prezența oficialităților și a credincioșilor prezenți, a sfințit noua trapeză a schitului. Cu acest prilej a adresat un cuvânt de mulțumire și apreciere la adresa celor care au contribuit la ridicarea și înfrumusețarea acestui locaș mănăstiresc.

Hramul schitului de la Tămand

În fiecare an, la data de 2 iulie, când Biserica praznuiește Așezarea veșmântului Născătoarei de Dumnezeu în biserica Vlaherne și pe Sfântul Voievod Ștefan cel Mare, așezământul monahal din Tămand, Protopopiatul Ineu își sărbătorește hramul. Cu acest prilej, continuând o tradiție deja îndătinată, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, a fost prezent în mijlocul obștii monahale de maici, a preoților și credincioșilor din părțile Ineului. Chiriarhul arădean a oficiat Sfânta Liturghie arhierescă, înconjurat de un ales sobor de preoți și diaconi. Din sobor au făcut parte și părintele

Octavian Blaj, consilier economic la Centrul Eparhial, părintele Adrian Zaha, protopopul Ineului și părintele Ciprian Tripa, duhovnicul schitului.

În cuvântul de învățătură adresat pelerinilor prezenți, Chiriarhul a vorbit despre „Istoria odoarelor Maicii Domnului”, îndeosebi a veșmântului, cu îndemnul de cinstire pentru darurile lor de folos credincioșilor și însoțirea cu rugăciuni spre mijlocire. În păstrarea Bisericii acestea garantează și ținerea întocmai a rânduielilor lăsate de Sfinții Părinți de-a lungul veacurilor, recent Sfântul și Marele Sinod al Bisericii Ortodoxe întărind toate cele legate de credință și de viață creștină. Toți sfinții pomeniți astăzi, între care la loc aparte Sfântul Voievod Ștefan cel Mare, au fost exemple de respect pentru tradiția ortodoxă și românească, a subliniat Înaltpreasfinția Sa.

Monahia Serafima, stareța schitului, a oferit tuturor celor prezenți o agapă creștinească în cinstea hramului.

Schitul Tămand a fost înființat în anul 2009, cu binecuvântarea și prin purtarea de grijă a Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop Timotei, pe terenul primit de către Arhiepiscopia Aradului din partea Consiliului Județean Arad, în urma desființării Spitalului social de bătrâni, care a funcționat aici. Încă din anul 2003, în cadrul programului eparhial de acordare a asistenței sociale în spitale, a fost edificată aici o biserică de lemn în stil maramureșan, deservită de către preoții din împrejurimi. După înființarea schitului, în incintă au fost amenajate chilii și alte clădiri anexe.

Festivalul „Emil Monția” de la Șiria

Asociația Culturală „Emil Monția”, Consiliul Județean Arad, Centrul Cultural Județean Arad, Primăria comunei Șiria și Parohia Ortodoxă din Șiria au organizat, în perioada 2-3 iulie 2016, cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, o primă ediție a unui Festival dedicată personalității lui „Emil Monția”.

A fost o primă ediție reușită, iar ca orice festival de cultură și spiritualitate el își propune să aducă frumusețe în viața noastră, de care avem atâta nevoie. Festivalul de la Șiria este creat pentru a entuziasma la activitate, deschidere, implicare, actualizarea memoriei noastre istorice, culturale și spirituale, care toate împreună reînnoiesc sau chiar reînvie ethosul nostru românesc.

Prin creația artistică în genere, artistul se exprimă pe sine însuși, opera sa fiind un reflex special al ființei sale, ea arată cum este el și dezvăluie modul său de a fi, nu numai că cheamă la viață lucrarea sa, dar prin ea își dezvăluie și propria personalitate. Vorbește și comunică cu ceilalți, nu numai contemporani ai săi, ci și cu cei vin după el, astfel încât istoria artei sau culturii nu este numai istoria operelor culturale, dar și istoria oamenilor.

Pentru Emil Monția compoziția artistică este o expresie a credinței creștine, înțelegând că toată viața omului este luminată de iubirea lui Dumnezeu. Artistul

Monția a iubit cu intensitate evenimentele vieții, istorice și culturale, ca și daruri ale lui Dumnezeu, iar relația strânsă dintre muzică și Liturghie i-a inspirat creativitatea artistică, convins fiind că „Hristos este cântarea noastră”. Pentru Emil Monția „Dumnezeu este frumusețea”.

Hramul paraclisului arhiepiscopal din Cimitirul Pomenirea

Paraclisul arhiepiscopal Sfinții Apostoli Petru și Pavel din Cimitirul Pomenirea din Municipiul Arad și-a cinstit, miercuri, 29 iunie 2016, ocrotitorii. Cu prilejul hramului, Sfânta Liturghie a fost oficiată de Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi, în prezența unui mare număr de credincioși. Din sobor au făcut parte preoții Ioan Pagubă, Dacian Nan, Codin Șimonca-Oprița și Dan Nicolau și arhid. Tiberiu Ardelean.

Înaltpreasfinția Sa a fost întâmpinat de preotul slujitor al bisericii, Ioan Pagubă, înconjurat de un număr mare de credincioși, dar și de copiii care au primit binecuvântarea arhierescă în această zi de sărbătoare.

În cuvântul de învățătură Chiriarhul a vorbit despre „Apostolicitatea Bisericii” (în contextul citirilor scripturistice ale zilei: II Cor. 11, 12; Matei 16), aceasta ilustrată mai ales prin cultul divin legat de sărbătoarea Rusaliilor și a Sfinților Apostoli, anul acesta scoasă în evidență prin apropierea datelor de praznuire, subliniindu-se faptul că întemeierea Bisericii este pe temelia celor pe care Mântuitorul i-a ales spre continuarea misiunii Sale. Sfinții pomeniți acum se numără în rândul ucenicilor, înțelegând atât pe cei 12 cât și pe cei 70, innografia ca și iconografia dându-le locul cuvenit și la ziua fiecăruia.

Clerul Bisericii reprezintă succesiunea lor în lucrarea harului dumnezeiesc la mântuirea lumii, respectând principiul sinodalității așa cum s-a putut vedea recent la Sfântul și Marele Sinod al Ortodoxiei, ținut în Insula Creta din Grecia. Fiind și în ajun de sărbătoare a celor ce ostenesc în latura învățământului, într-un an omagial închinat de Patriarhia Română educației religioase a tineretului creștin ortodox primim îndemnul de a cere binecuvântarea Sfinților Apostoli ca învățători ai lumii pentru încununarea unei sfinte misiuni consacrate formării generațiilor viitoare, a adăugat Înaltpreasfinția Sa.

La sfârșitul Sfintei Liturghii, s-a săvârșit o slujbă de pomenire a ctitorilor sfântului lăcaș, mutați la Domnul după care, potrivit tradiției, s-a făcut înconjurul bisericii.

Preotul învățător Ioan Pagubă, slujitor la acest paraclis, a mulțumit chiriarhului pentru grija pe care o poartă permanent sfântului locaș și pentru slujirea arhierescă cu prilejul hramului.

(Știrile au fost preluate de pe site-urile episcopiaaradului.ro și basilica.ro)

COMITETUL DE REDACȚIE

Președinte de onoare: ÎPS. Dr. TIMOTEI SEVICIU, Arhiepiscop al Aradului
 Redactori coordonatori: Pr. IOAN TULCAN, Pr. CONSTANTIN RUS
 Secretari de redacție: Pr. ADRIAN MURG, Diac. CAIUS CUȚĂRU,
 Pr. CRISTINEL IOJA
 Administrație: Pr. FILIP ALBU, Pr. LUCIAN FARCAȘIU

Articolele și corespondența se trimit pe adresa redacției:

Str. Academia Teologică, nr. 9, Arad
Tel/Fax: 0257-285.855, calea_mantuirii@yahoo.com
Tipărit la Poudique srl Arad.
ISSN: 1582-1951; Preț: 1 leu
Costul unui abonament este de 50 lei anual.